

Preek over 1 Corinthe 12,1-3: De Geest verenigt alle gelovigen in de belijdenis: 'Jezus is Heer'

Voorzang: Psalm 122, 1 en 2

Votum en Groet

Zingen: Psalm 122, 3

Leefregels

Zingen: Gezang 100, 4. 12 en 13

Gebed om het licht van de Geest

Zingen: Kinderlied 64 (In de tuin van de Heer...)

Schriftlezing: Psalm 133 en 12,1-3

Zingen: Gezang 316, 4. 5 en 6

Verkondiging van 1 Corinthe 12,1-3

Zingen: Gezang 247

Collecte

Zingen: Opwekking 167

Zegen

Gemeente van onze Heer Jezus Christus!

Paulus schrijft aan een gemeente die nog maar pas bestaat.

Hij had zelf aan de wieg van deze gemeente gestaan.

In Hand. 18 wordt verteld hoe Paulus op zijn 3^e zendingsreis Corinthe bezocht.

Diverse inwoners van de stad aanvaardden zijn boodschap en werden gedoopt.

Zo legde hij in korte tijd het fundament voor een christelijke gemeente.

Maar in de begintijd zal ze niet zoveel groter zijn geweest dan een paar honderd leden.

Nadat Paulus de gemeente in Corinthe had verlaten bleef hij in contact met haar.

Net als bij andere gemeenten die hij had gesticht.

Hij ontving mondeling informatie van medewerkers en bezoekers uit Corinthe.

Hij is er zelf ook nog enkele keren geweest voor een kort bezoek.

Maar het meest intensieve contact bestond uit schriftelijke correspondentie.

Tussen de gemeente van Corinthe en Paulus zijn nogal wat brieven gewisseld.

Meer dan de twee die in de Bijbel zijn bewaard.

Vanuit Corinthe zijn ook brieven naar Paulus gestuurd.

Paulus verwijst daar naar in c. 7,1: *Wat nu de punten betreft, waarover gij mij geschreven hebt...*

En dan gaat hij achtereenvolgens een aantal dingen bespreken, waarover bij de Corinthische gelovigen vragen waren gerezen.

Maar hij begint in deze brief te reageren op iets wat hem erg verontrust.

En wat eigenlijk helemaal de toon van deze brief bepaalt.

Paulus heeft nl. begrepen dat er in Corinthe grote verdeeldheid heerst.

We hebben nog wel eens een ideaalbeeld van de eerste christelijke kerk.

Vooraf door wat we lezen in de eerste hoofdstukken van Handelingen.

Over een gemeente die zoveel liefde en eensgezindheid liet zien.

Waar niemand van zijn bezit zei, dat het van hem was.

Waar men ongecompliceerd alles met elkaar deelde.

Sjonge, was de kerk van vandaag maar zo als ze toen was.

Maar een brief als die aan de gemeente van Corinthe kan ons nuchter maken.

Kerkelijke verdeeldheid en diepgaand meningsverschil tussen gelovigen is er vanaf het begin geweest.

Natuurlijk moet ons dat niet passief maken.

Zo van: het is altijd zo geweest, dus het zal ook wel zo blijven.

Nee, juist een brief als deze kan ons leren hoe daarmee om te gaan.

Paulus wijst de Corinthiërs een weg, die ook nog steeds voor ons geldt.

Daar kom ik straks nog weer op terug.

Maar eerst toch nog iets over de brief in haar geheel.

Laat ik beginnen met een overzicht.

- | | |
|-----------------------------|----------|
| 1. Opening | 1,1-9 |
| 2. Verdeeldheid in gemeente | 1,10 - 4 |
| 3. Seksualiteit en huwelijk | 5 - 7 |

4. Eredienst	8 – 11
5. Gaven van de Geest	12 – 14
6. Opstanding	15
7. Afsluiting	16

Behalve de opening en de afsluiting zijn er dus vijf grotere delen in de brief.
 En daarbij gaat Paulus dan vanaf c. 7 in op vragen die hem gesteld zijn.
 Sommige thema's liggen wat verder van ons af.
 Zoals b.v. de vraag of je wel vlees mocht eten dat aan de afgoden was gewijd.
 Of ze roepen kritische reacties op bij de lezers van nu.
 Zoals wat Paulus zegt over het huwelijk en over de verhouding tussen man en vrouw.
 Maar wat gezegd wordt over de gaven van de Geest is juist vandaag weer heel actueel.

Paulus snijdt nogal het één en ander aan.
 Maar er loopt volgens mij wel een rode draad door alle thema's heen.
 Dat is met name het punt van de verdeeldheid in de gemeente van Corinthe.
 En dat hangt weer samen met bepaalde opvattingen van een deel van de gemeente.
 Er waren in Corinthe gelovigen – en zij drukten kennelijk nogal een stempel op het gemeentelven daar – die een uitgesproken mening hadden over de Heilige Geest.
 Zij zagen zichzelf als mensen van de Geest.

En hun leven was een soort overwinningsleven.
 Zwakheid en gebrokenheid en lijden hoorde daar eigenlijk niet bij.
 Daarom hadden ze ook niet zoveel op met Paulus.
 Die was nogal een zwak en ziekelijk mannetje.
 En hij had ook niet zoveel *power* in zijn spreken.
 Daar zagen zij maar weinig van de Geest in.

Nee, dan zij – mensen van de Geest.
 Voor hen betekende dat ook, dat ze eigenlijk al leefden in de toekomst.
 De wetten en regels van het leven hier en nu golden voor hen niet meer.
 Daar waren ze boven verheven.
 Ze leefden op een hoog geestelijk niveau.
 Als een soort van engelen, hemelwezens, waarop dit leven geen invloed meer had.

Sommige van deze mensen deden in hun huwelijk afstand van sex (c. 7).
 Want dat paste niet meer bij hen.
 Dat was te aards, te vleeselijk, te ongeestelijk.
 Anderen gingen zich juist te buiten aan sexuele uitspattingen.
 Want dat raakte toch alleen maar hun lichaam.
 Daar bleef hun geestelijk leven door onaangetast.
 Ze moesten er daarom ook niet aan denken dat ze na hun sterven ooit nog eens opnieuw een lichaam zouden krijgen.
 Dus moesten ze ook niets hebben van de lichamelijke opstanding van de doden (c. 15).
 Afschuwelijk!
 Opnieuw opgesloten in zo'n walgelijk lichaam!

En met name het onderwerp van c. 12 t/m 14 heeft daarmee te maken.
 Waar het Paulus hier met name om te doen is, is de waardering van de tongentaal.
 Van de gaven van de Geest stond die bij veel Corinthiërs het hoogst aangeschreven.
 Afgaande op 13,1 beschouwden ze die als een soort van engelentaal.
 Wie deze taal sprak bewees daarmee op het niveau van de engelen te leven.
 En wie zover nog niet was – tja, die hoorde er dan nog niet echt bij.

Nu, in heel zijn brief gaat Paulus hier tegen in.
 Over één ding zijn hij en zijn tegenstanders het roerend eens.
 De persoon en het werk van de Geest zijn de sleutel tot het nieuwe leven.
 Maar wat de Geest in het leven van de gelovigen tot stand brengt, daar denkt Paulus heel anders over dan de toonaangevende christenen in Corinthe.
 Nogmaals, volgens die Corinthische christenen tilt de Geest ons boven het aardse leven uit op een hoog geestelijk niveau.

Maar volgens Paulus maakt de Geest het ons mogelijk het juist in deze wereld uit te houden.
In dit leven zijn en blijven christenen onderhevig aan moeiten en zorgen.
Blijven ze te kampen hebben met gebrokenheid en lijden en zwakte.
Maar ze kunnen het aan dankzij de Geest.
Zo probeert hij de gelovigen in Corinthe weer met beide benen op de grond te krijgen.

Wij beperken ons nu verder tot het onderwijs in de cc. 12 en 14.
In vs. 1 van c. 12 pakt hij weer een onderwerp bij de kop waarover de Corinthiërs hem waarschijnlijk vragen hebben gesteld.
Nu is deze zin niet gemakkelijk te vertalen.
De NBG vertaling van 1951 heeft: *Ten aanzien van de uitingen van de geest, broeders, wil ik u niet onkundig laten.*
De NBV heeft: *Broeders en zusters, over de gaven van de Geest wil ik u het volgende zeggen.*
Waar in deze beide vertalingen vier woorden worden gebruikt (*uitingen van de geest; gaven van de Geest*) heeft het Grieks maar één woord.
Nl. het bijvoeglijk naamwoord *geestelijk*.
En eigenlijk moet daar nog een zelfstandig naamwoord aan worden toegevoegd.
Bijvoorbeeld: geestelijke zaken.
Of: geestelijke mensen.
Of: geestelijke uitingen.
Maar wat je precies moet invullen moet je eigenlijk afleiden uit het tekstverband waarin dit woord staat.

Veel vertalers denken: het gaat in dit hoofdstuk zo duidelijk over de gaven van de Geest – laten we dat dan in vs. 1 gelijk maar invullen.
Maar ik denk dat Paulus het hier bewust oningevuld laat.
Voordat hij uitdrukkelijk over de gaven van de Geest gaat spreken, wil hij eerst iets in het algemeen zeggen over wat nu eigenlijk geestelijk is.
En waaraan je het geestelijke kunt herkennen.
Wanneer is de Geest aan het werk?
In het leven van enkelingen of in het leven van een gemeente?

Want kijk, in principe kun je de Geest niet zien.
En toch kun je op een gegeven moment zeggen: *Kijk, daar is Hij!*
Niemand heeft nog ooit de wind gezien.
Maar aan het bewegen van de bomen of van het water kun je zien dat hij er is.
En zo is ook de Geest merkbaar in de dingen die Hij doet.

Maar wanneer zeg je nu: *Kijk, daar is de Geest actief!*
Daar is de Geest merkbaar aan het werk?
Nu, voordat Paulus uitgebreid ingaat op wat de Geest zo al tot stand brengt in het leven van de kerk, stelt hij één ding voorop.
Hét kenmerk van de Geest is de belijdenis: *Jezus is Heer!*
Waar mensen dat belijden, daar is de Geest.
Die belijdenis – dat is de meest beslissende maatstaf om te weten of de Geest er is.

Jezus is Heer!
Dat is de kernbelijdenis van de kerk.
Dit is een belijdenis die dwars tegen alle andere vormen van geloof en religie ingaat.
Dat was toen zo en dat is vandaag opnieuw zo.

Jezus is Heer.
Jezus is Kurios.
Voor de gelovigen in Corinthe koos men met deze belijdenis positie op twee fronten.
Voor de meesten van hen was dit een breuk met heidense verleden.
Over dat verleden spreekt Paulus in vs. 2.
Er was een tijd dat de lezers van zijn brief afgodendienaars waren.
Die goden waren heer en meester in hun leven.
Die bepaalden hun denken, hun gevoel, hun gedrag.
En als het de goden niet waren, dan was het wel de keizer.
Want ook die liet zich aanbidden als een God.
En zijn goddelijke titel was Kurios.

Kurios Augustus, Kurios Tiberius, Kurios Claudius, Kurios Nero – en hoe al die keizers verder mochten heten. En van iedere onderdaan van het Romeinse rijk werd verwacht dat ze de keizer die eer gaven.

Maar de christenen beleden: Jezus is Kurios – Hij alleen en exclusief!
Daarmee roeiden ze dwars tegen de stroom in.
En dat werd hun niet in dank afgenomen.

Maar met deze belijdenis koos men ook scherp positie tegen de Joden.
Jezus is Kurios.
Kurios is ook de Griekse aanduiding voor JHWH, de God van Israël.
En de christenen schrokken er niet voor terug die erenaam aan Jezus te geven.
Terwijl JHWH toch de ene en enige God is.
En zijn eer geeft Hij aan geen ander.
Maar de christenen eerden zo Jezus – een mens!
Een mens, die als een crimineel gestorven was aan het kruis.
Daar maakten ze ook geen geheim van.
Dat feit verdoezelden ze niet als een smet op zijn naam.
Nee, dat vertelden ze als een wapenfeit van hun Heer.

En hiermee maakten ze zich stinkend in de ogen van de Joden.
Want voor hen was Jezus een vervloekte.
Uitgebannen en uitgestoten uit de Joodse gemeenschap.
Paulus zelf had, toen hij nog Saulus was, te vuur en te zwaard de christenen vervolgd.
En hij dwong hen met het mes op de keel Jezus te vervloeken.
Totdat hij zelf de opgestane Heer ontmoette.
Toen ging hij zelf voor de bijl.
En ook hij beled Jezus als zijn Heer.

Ja, waar Jezus wordt beleden als Heer, als mensen dat van Jezus zeggen, daar is de Geest aan het werk, zegt Paulus.
Met zo'n belijdenis is een duidelijke keuze gemaakt.
Ook vandaag is dat een statement.
Ook vandaag kies je daarmee positie in de veelheid van religies en denksystemen.
Ook vandaag kom je daarmee alleen te staan – in een isolement.

En het heeft verregaande gevolgen.
Jezus is Heer.
Als je dat zegt, heb je de controle over je leven uit handen gegeven.
Dan heb je je met huid en haar gebonden aan Jezus.
Dan erken je dat Jezus recht heeft op je leven.
Dat Hij dat leven ook mag veranderen en modelleren naar het Hem goed dunkt.
Jezus is Heer!
Dat betekent dat Hij je gevoelsleven bepaalt.
Dat Hij uitmaakt wat je met je geld doet.
En hoe je met je vrienden of je collega's omgaat.
En hoe je seksleven er uit ziet.
En je kijkt op muziek en amusement.

Jezus is Heer.
Wie dat zegt, die heeft een fundamentele beslissing genomen.
En dat is alleen mogelijk door de werking van de Geest.
Wie dat belijdt hoort bij Jezus dankzij de Geest.

In zijn onderwijs over de gaven van de Geest begint Paulus nadrukkelijk hier mee.
Waarom?

Omdat in Corinthe volop het gevaar aanwezig was, dat sommigen claimden de Geest te hebben en neerkeken op anderen die de Geest niet zouden hebben.
Wie in tongen sprak of een andere spectaculaire gave van de Geest had, beschouwde ieder die zo'n gave niet had maar al te gemakkelijk als een tweederangschristen.
Dan telde je eigenlijk niet mee.

En dat is niet alleen toen zo geweest.

Dat kom je vandaag ook nog tegen.

Ook tussen kerkelijke denominaties kan dat een rol spelen.

Waar bijzondere dingen gebeuren als wonderbaarlijke gebedsgenezingen of uitdrijven van demonen e.d. – daar is de Geest, volgens sommigen, toch meer aanwezig dan waar dat niet gebeurt.

En daarom moet iedere gemeente toch streven naar zulke manifestaties van de Geest.

Anders ben je eigenlijk geen volwaardige gemeente van Christus.

Nu, tegenover dat denken is het heilzaam om telkens weer dit abc van Paulus' onderwijs over het geestelijke leven ter harte te nemen.

Waar is de Geest aan het werk?

Waar Jezus in woord en daad wordt beleden als Heer.

Dit abc van Paulus' onderwijs heeft een spits naar twee kanten.

Er zijn christenen, die net als destijds de Corinthiërs, in de gaven van de Geest – en dan met name de spectaculaire gaven – het summum van geestelijk leven zien.

Waar die voorkomen, daar is het peil van een gemeente pas goed te noemen.

Gemeenten en gelovigen, die ze niet kennen, blijven eigenlijk onder de maat.

Tegenover deze christenen zegt Paulus: *Wordt door zulke gemeenten en zulke gelovigen Jezus als Heer beleden?*

Geeft Hij de toon aan in het leven van die christenen en die kerken?

Dan is dat het werk van de Geest.

Want niemand kan zeggen: Jezus is Heer! dan door de Geest.

Maar er zijn ook christenen en kerken, die zijn maar wantrouwend als het over het werk van de Geest in bijzondere uitingen gaat.

Ze zijn sceptisch.

Dat overdreven gedoe!

Zo geëxalteerd en zweverig!

Hen niet gezien.

Moet ze niets van hebben.

Het gaat er maar om dat mensen Jezus hebben leren kennen.

En dat ze Hem hebben leren liefhebben als hun Heer.

Als Paulus nou eens aan zo'n gemeente een brief had moeten schrijven?

Ik denk dat hij dan geschreven had: *Zeker, Jezus erkennen als Heer – dat is van levensbelang.*

Daar kan het niet zonder!

Maar denk niet dat daarmee alles gezegd is over het werk van de Geest.

Want ieder die Jezus erkend heeft als Heer, mag verwachten dat de Geest hem of haar in dienst neemt om veel voor Hem te betekenen.

En dat de Geest daarvoor allerlei gaven geeft – ook heel bijzondere!

Begrijpt u?

Het gaat om de balans in het denken en spreken over deze dingen.

En het gaat om de basishouding.

Op welke basis kunnen christenen elkaar vinden?

Hoezeer verschillend ze ook van elkaar zijn?

Wat is het uitgangspunt om elkaar te verstaan?

Dat is de belijdenis: Jezus is Heer!

Dat is het primaire werk van de Geest.

Dat Hij ons tot een veelzeggende belijdenis brengt.

Een belijdenis waarmee we positie kiezen in het leven.

Dan kan blijken dat we in veel opzichten verschillend zijn.

Als individuele gelovigen.

Als kerken van velerlei kleur en snit.

Maar waar Jezus als Heer beleden wordt, daar reiken we elkaar broederlijk de hand.

En dan kan het gesprek beginnen.

Alleen daaruit blijkt al dat Jezus de Heer is.

Dat Hij mensen en groepen van mensen, die sterk van elkaar verschillen, onder zijn heerschappij samen brengt.

Geprezen zij zijn Naam!
09-01-2005

AMEN.